

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/58/2024
Identifikačné číslo spisu:	5320202974
Dátum vydania rozhodnutia:	12.11.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5320202974.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1a/ P. M., rodenej O., A. X. U. XXXX, Č., Č. 595, 1b/ U. M., narodeného XX.P. XXXX, E. XXXX, 1c/ U. M., narodeného XX. P. XXXX, Č., Č. XXXX, 1d/ Y. O., rodenej M., A. XX. U. XXXX, X. XXXX a 1e/ B. Š.O., rodenej M., narodenej XX. E. XXXX, Č., P. H. Š.A. XXXX/X, ako právnych nástupcov pôvodného žalobcu U. M., narodeného XX. U. XXXX, A. W. Č., Č.Y. XXX, N. XX. T. XXXX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Antonom Kupšom, Čadca, Moyzesova 34, proti žalovaným 1/ P. P. Y., narodenej XX. A. XXXX, F. W., X. XX/XX, 2/ P. F. M., narodenému XX. Y. XXXX, W., Š. XXXX/XX a 3/ F. M., narodenému XX. Y. XXXX, Č.Y., U. O. XXXX/XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 9C/57/2020, o dovolaní žalobcu v rade 1c/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 31. októbra 2023 sp. zn. 10Co/41/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 63 ods. 2 a 3 v spojení s § 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodol o pokračovaní v konaní s vyššie označenými žalobcami 1a/ až 1e/ ako právny nástupcami pôvodného žalobcu U. M., narodeného XX. U. XXXX, naposledy bytom Č., Č. XXX, ktorý zomrel XX. T. XXXX (výrok I.); rozsudok Okresného súdu Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 23. augusta 2022 č. k. 9C/57/2020-384 podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku II. o zamietnutí žaloby a vo výroku III. o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania (výrok II.); vo výroku I. o zastavení konania o určenie, že parcela EKN č. XXXX, zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie Č., patrí v podiele 5/36 pod W. T.o vlastníctva žalobcu zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý (výrok III.); žalovaným 1/ až 3/ priznal voči žalobcom 1a/ až 1e/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok IV.).

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie v prvom rade skonštatoval existenciu naliehavého

právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení a ďalej zdôraznil, že žalobcu zaťažovalo v spore dôkazné bremeno ním tvrdeného titulu nadobudnutia vlastníckeho práva (dedenie po otcovi U. M., (narodenom XXXX) k sporným spoluvlastníckym podielom. To znamená, že ho zaťažovala povinnosť preukázať, že nárokové spoluvlastnícke podiely boli predmetom dedičského konania po U. M. a že ich v danom konaní dedením nadobudol. Súd prvej inštancie pripomenul, že iba samotné úmrtie právneho predchodcu pre nadobudnutie vlastníckeho práva jeho právnym nástupcom nepostačuje. Dedičstvo sa síce nadobúda okamihom smrti poručiteľa, ale až na základe rozhodnutia príslušného (štátneho) orgánu o potvrdení dedičstva. Žalobca na preukázanie ním tvrdeného nadobudnutia vlastníctva po otcovi predložil rozhodnutie bývalého Štátneho notárstva Čadca z 12. marca 1969 sp. zn. D XXX/XX. Z dotknutého rozhodnutia vyplynulo, že žalobca nadobudol dedením 50 árov pôdy, ale nepreukázal, ku akým konkrétnym nehnuteľnostiam, resp. spoluvlastníckym podielom a v akej výške mal dedičstvo nadobudnúť. Iné dôkazy vzťahujúce sa na dedičské konanie po U. M. v konaní predložené neboli. Pokiaľ žalobca predložil „výťah zo zápisnice z pozostalostného pojednávania“ č.d. XXXX/XX a uznesenie sp. zn. D XXX/XX, tieto preukazovali, aké nehnuteľnosti boli prejednané v dedičskom konaní po Q. M., rod. F., kto bol jej dedičom a že U. M. dedením nadobudol spoluvlastnícky podiel 5/15 v nehnuteľnostiach vedených v pozemkovej knihe vo vl. č. XXX, XXX Y. XXXX pre katastrálne územie Č.. Prvoinštančný súd vyslovil, že predmetné písomnosti nepreukazujú, ktoré z dotknutých nehnuteľností boli predmetom aj dedičského konania po U. M.. Na preukázanie tejto skutočnosti nepostačovalo ani vyjadrenie žalobcu, že vie zidentifikovať 50 árov pôdy spomínaných v dedičskom rozhodnutí sp. zn. D XXX/XX; rovnako tak uvedené nepreukazovalo ani užívanie nehnuteľností. Súd prvej inštancie uzavrel, že bez predloženia konkrétnych dôkazov týkajúcich sa dedičského konania po U. M. a preukázania, ktoré spoluvlastnícke podiely boli v tomto dedičskom konaní prejednané, nie je možné žalobe vyhovieť. Doplnil, že pochybnosti navyšovalo aj správanie brata žalobcu H. M., ktorý vo vzťahu k niektorým pozemkom, ktoré boli predmetom súdeného sporu, žiadal orgán katastra o vykonanie opravy. Nežiadal však vykonať opravu tak, že spoluvlastnícke podiely budú zapísané v prospech žalobcu, ale žiadal, aby boli zapísané v prospech ich otca. Súd prvej inštancie „prisvedčil“ i obrane žalovaných, že zo žiadneho dedičského rozhodnutia predloženého žalobcom nevyplýva veľkosť spoluvlastníckeho podielu 1/9. V dedičskom rozhodnutí po Q. M., H. F., otec žalobcu nadobudol podiel 5/15 a žalobca neuviedol žiadne bližšie skutkové tvrdenia k disproporcii veľkosti tohto podielu s podielom 1/9, ktorého určenia sa domáhal. Uvedené vyvolávalo ďalšie pochybnosti jednak o tom, či sporné spoluvlastnícke podiely boli predmetom dedičského konania po U. M. a jednak o tom, či jediným dôvodom, pre ktorý nebol do katastra nehnuteľností zapísaný žalobca (ale právny predchodca žalovaných U. M.), bola iba chyba pri zápise. Prvoinštančný súd záverom konštatoval, že v sporovom konaní nie je možné nahrádzať dedičské konanie a v súdenom prípade nebolo bez pochybností preukázané, že sporné spoluvlastnícke podiely boli predmetom dedičského konania po U. M. a že boli dedičským rozhodnutím potvrdené do vlastníctva žalobcu, preto „bol nútený“ žalobu zamietnuť. O trovách konania rozhodol tak, že úspešným žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Úspechom žalovaných bolo i čiastočné zastavenie konania, ktoré späťvzatím žaloby v danej časti procesne zavinil výlučne žalobca.

2. Odvolací súd vec preskúmal z dôvodov a v rozsahu vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu rozsudok súdu prvej inštancie zostal nedotknutý v odvolaní nenapadnutom výroku o čiastočnom zastavení konania a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) v zamietajúcom výroku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.1. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v spore o určenie (spolu)vlastníckeho práva je primárnym až určujúcim vymedzenie titulu, od ktorého si žalobca odvodzuje svoj (spolu)vlastnícky nárok. V súdnej veci žalobca ako titul nadobudnutia sporných spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam označoval dedičské rozhodnutie po jeho otcovi U. M., narodenom roku XXXX, sp. zn. bývalého Štátneho notárstva Čadca D XXX/XX z 12. marca 1969. Z označeného dedičského rozhodnutia však vyplynulo iba to, že žalobca dedením nadobudol (aj) „pôdu o výmere 50 árov“ bez akéhokoľvek bližšieho označenia čo i len katastrálneho územia, nie to ešte označenia konkrétnymi parcelnými číslami, či veľkosťou spoluvlastníckeho podielu; ktoré konštatovanie sa vzťahuje tak na výrokovú časť daného dedičského

rozhodnutia, ako aj na jeho odôvodnenie. Zhodne so súdom prvej inštancie aj odvolací súd konštatoval, že takéto rozhodnutie nie je náležitým právnym titulom nadobudnutia konkrétnych nehnuteľností, resp. spoluvlastníckych podielov k nim. Správne prvoinštančný súd tiež zdôraznil, že dedičstvo sa v zmysle § 460 Občianskeho zákonníka síce nadobúda smrťou poručiteľa, ale na potvrdenie prechodu vlastníctva k predmetu dedenia na toho-ktorého z potenciálnych dedičov poručiteľa je nevyhnutné vydanie deklaratórneho rozhodnutia štátneho orgánu (v období úmrtia právneho predchodcu žalobcu bývalého štátneho notárstva; eventuálne neskôr, ak by došlo k dodatočnému prejednaní dedičstva po roku 1992. Na závere o nepreukázaní nadobudnutia (spolu)vlastníctva žalobcom k sporným pozemkom dedením/dedičským rozhodnutím z roku 1969 nemohol nič zmeniť ani fakt, že dedičské rozhodnutia v takejto nedokonalej forme a obsahu boli v danom období vydávané pomerne často, až štandardne. Uvedené bolo podľa odvolacieho súdu dôsledkom programového potierania súkromného vlastníctva k pôde v období socializmu a štátne orgány (vrátane bývalých štátnych notárstiev) svojim vyslovene laxným prístupom k tomuto ideologickému cieľu výrazne prispievali. Neobstálo tvrdenie žalobcu, že nedôslednosť dedičského rozhodnutia po U. M., narodenom XXXX je možné odstrániť pripojením výpisu z pozemnoknižnej vložky č. XXX. V zmysle tejto argumentácie odvolateľa by bolo možné k termínu „pôdu o výmere 50 árov“ dosadiť akúkoľvek pozemnoknižnú vložku (v dnešnom ponímaní list vlastníctva) na území celej Slovenskej republiky. V označenom dedičskom rozhodnutí totiž nie je odkaz na žiadnu pozemnoknižnú vložku a ani katastrálne územie, čiže vôbec nie je možné ustáliť, že pojem „pôdu o výmere 50 árov“ sa má viazať k pozemkom pôvodne (v roku 1969 sa zápisy do pozemkovej knihy už nevykonávali) zapísaným vo vložke č. XXX. Dotknuté dedičské rozhodnutie neoznačuje ani spisovú značku D XXX/XX, v ktorom konaní U. M., narodený XXXX nadobudol podiely vo vložke č. XXX, preto ani cez toto eventuálne prepojenie nie je možné dospieť k záveru, že práve prostredníctvom vložky č. XXX je možné stotožniť termín „pôdu o výmere 50 árov“.

2.2. Odvolací súd ďalej pokračoval, že vlastnícky vzťah k určitej nehnuteľnosti nie je spôsobilá preukázať ani okolnosť, že dotknutý účastník/strana sporu vie v prírode konkrétne nehnuteľnosti ukázať/označiť, kde sa nachádzajú. Bez ohľadu na to, že táto okolnosť nie je legitímnym spôsobom nadobudnutia vlastníctva, je žiaduce uviesť, že žalobca do určitej miery rozporuplne tvrdil užívanie reálne vydelených častí nehnuteľností (k čomu smerujú aj ním predložené svedecké vyhlásenia), ale domáhal sa určenia spoluvlastníckych podielov k (nerozdeleným) nehnuteľnostiam.

2.3. Nakoľko žalobca nepreukázal titul, ktorý by potvrdzoval jeho (spolu)vlastníctvo k jednotlivým nehnuteľnostiam, bolo nepodstatné, či právny predchodca žalovaných U. M. (menovec právneho predchodcu žalobcu - pozn. dovolacieho súdu), narodený XXXX je na príslušných listoch vlastníctva vedený oprávnené ako spoluvlastník v X/X. Z daného dôvodu bolo nadbytočné v aktuálnom štádiu konania zaoberať sa skúmaním (ne)existencie (spolu)vlastníckeho práva menovaného, vrátane všetkých širších okolností súvisiacich s obsahom vyjadrení žalovanej strany.

2.4. Neobstálo ani tvrdenie odvolateľa, že prvoinštančný súd mal postupovať podľa § 186 ods. 2 CSP a teda existenciu (spolu)vlastníckeho práva žalobcu (osobitne jeho nadobudnutie) v podstate neskúmať. Bez ohľadu na to, že v konečnom dôsledku vyjadrenia/tvrdenia strán v dotknutej otázke vôbec neboli zhodné, odvolací súd konštatoval, že zákonnou podmienkou postupu podľa označenej právnej normy je to, že neexistuje dôvodná pochybnosť o pravdivosti tvrdení strán. Aj po nadobudnutí účinnosti aktuálnych procesných kódexov pritom naďalej platí, že konajúci súd z úradnej povinnosti skúma otázky vecnej legitímácie. To znamená, že len na základe zhodných tvrdení strán (pričom v súdnej veci takto prednesené ani neboli) nemôže priznať žalobcovi určité práva; naopak, danosť (aktívnej) vecnej legitímácie žalobcu musí byť preukázaná. K uvedenému - ako je vymedzené vyššie - v súdnej veci nedošlo.

2.5. Neopodstatnenou bolo i námietka žalobcu viažuca sa k nepripusteniu zmeny žaloby na záverečnom pojednávaní dňa 23. augusta 2022. Pokiaľ by súd prvej inštancie zmenu žaloby pripustil, mohol by takmer automaticky žalobu zamietnuť. Je nepochybné, že žalovaným ako právnym nástupcom U. M., narodenému XXXX svedčí spoluvlastnícky podiel len v rozsahu 1/9, vo vzťahu k zvyšným 2/9-nám (do podielu 5/15) by tak neboli stranou sporu subjekty, ktoré sú, resp. majú byť nositeľmi pasívnej vecnej

legitimácie. O to viac, že skutkové tvrdenia žalobcu boli tak všeobecné, že z nich nebolo zrejmé, proti ktorým (ďalším) aktuálne zapísaným spoluvlastníkom na tom-ktorom liste vlastníctva má smerovať o 2/9-iny rozšírená žaloba. Zároveň veľkosť spoluvlastníckeho podielu požadovaná zmenou žaloby a súčasné zotrvávanie na definovaní žalovanej strany len právnymi nástupcami U. M., narodenom XXXX by viedlo k tomu, že v úhrne by došlo pri súčte spoluvlastníckych podielov na jednotlivých listoch vlastníctva k prekročeniu celku („podielu" 1/1); čiže v prípade vyhovie takémuto žalobnému návrhu by išlo aj o rozhodnutie nezapísateľné do katastra nehnuteľností. V spojitosti s uvedeným odvolací súd zdôraznil, že postoj a prístup súdu prvej inštancie k žalobcovi v priebehu sporu bol viac ako ústretový. Napriek značnej strohosti skutkových tvrdení a dôkazných návrhov - navyše pri existencii (kvalifikovaného) právneho zastúpenia - umožnil žalobcovi opakované dopĺňanie skutkových tvrdení bez výraznejšej opory v zmene skutkových, či právnych súvislostí v priebehu sporu. Napriek uvedenému žalobca počas celého konania zotrval na veľmi všeobecných tvrdeniach, vychádzajúcich prioritne z jeho subjektívneho presvedčenia. Nezodpovedajúcou obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku bola napokon aj námietka o jeho nedostatočnosti. V tejto spojitosti žalobca ani neuvádzal, v čom konkrétne by malo byť rozhodnutie prvoinštančného súdu nedostatočne odôvodnené. Taktiež v tomto smere išlo o subjektívny nesúhlas žalobcu s výsledkom sporu, a nie o námietku, ktorá by mala základ v objektívnych okolnostiach.

2.6. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Úspešným žalovaní 1/ až 3/ priznal voči právnym nástupcom pôvodného žalobcu - žalobcom 1a/ až 1e/ - nárok na náhradu trov odvolacieho konania v (plnom) rozsahu - 100%.

3. Proti uvedenému rozsudku podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože (odvolací) súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Bližšie vytýkanú vadu zmätočnosti žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podľa § 420 písm. f) CSP vymedzil tak, súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy - listinné a výpovede účastníkov konania a na základe tejto nesprávnej úvahy a nesprávneho vyhodnotenia a porovnania dôkazov v zmysle zásad CSP dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. Dovolateľ ďalej tvrdil, že počas celého konania riadne preukázal, že dedil predmet sporu a aj napriek skutočnosti, že v dedičskom rozhodnutí po otcovi žalobcu D XXX/XX nie je priamo uvedené, o ktoré konkrétne parcely sa jedná (čo však nie je možné dať na ťarchu žalobcu, nakoľko takýto zápis vyhotovil notár pri prejednaní dedičstva), tak z pozemnoknižnej vložky a z uznesenia sp. zn. D XXX/XX je logicky možné vyvodiť, o ktoré parcely sa jedná. Nie je zrejmé, z akého dôvodu došlo k chybe v zápise, keď podklady, ktoré mal kataster sú zhodné s podkladmi žalobcu a aj tak je tam zapísaný niekto, kto predmet sporu nikdy nevlastnil. Je zrejmé, že došlo o omylu, ktorý však súd nižších inštancií nevzali pri rozhodovaní do úvahy a preto rozhodli nesprávne. Žalobca, ani jeho právny predchodca a takisto ani žalovaní 1/ až 3/ a ani ich právny predchodca nespôsobili chybu, ktorá spočíva v tom, že namiesto právneho predchodcu žalobcu je na listoch vlastníctva zapísaný právny predchodca žalovaných 1/ až 3/. Všetky strany sporu chceli daný problém odstrániť a nakoľko nedošlo k mimosúdnej dohode, tak žalobca podal žalobu, ktorou sa domáhal opravy zápisu na predmete sporu. Samotní žalovaní 1/ až 3/ uviedli, že si na sporné nehnuteľnosti nenárokujú, ich otec žiadnu poľnohospodársku pôdu nezdedil a takisto chceli, aby sa táto chyba, ktorú nikto z nich nespôsobil odstránila, nechcú byť vlastníckmi niečoho čo im nepatrí. Žalobca vyslovil presvedčenie, že ním predložené listinné dôkazy preukazovali jeho vlastníctvo resp. jeho predkov a súdy nižších inštancií mal preto podanej žalobe vyhovieť. V danom prípade však súdy nevykonali riadne všetky dôkazy, nehodnotili ich správne, neodôvodnili riadne rozhodnutia, čím poškodili a porušili práva žalobcu, ktorý sa už nebude môcť domáhať svojho vlastníctva, ktoré doposiaľ užíva a ktoré od nepamäti užívala jeho rodina. Nebude môcť teda zosúladiť skutočný, faktický stav dlhodobej nerušenej držby so stavom právnym. Žalobca na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojich vyjadreniach k dovolaniu žalobcu zhodne uviedli, že jeho podanie je

nedôvodné, argumentačne nepodložené; stotožnili sa v celom rozsahu s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, na ktoré v podrobnostiach odkázali. Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí ako/prečo v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Vzhľadom k tomu, že k uvedenému dovolaciemu dôvodu sa žalobca v podanom dovolaní žiadnym spôsobom bližšie nevyjadril, dovolací súd ho považuje za irelevantný.

11. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

15. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal porušenie jeho procesných práv spočívajúcich predovšetkým v nesprávnom zistenom skutkovom stave súdmi nižších inštancií, majúc za to, že neboli vykonané riadne dôkazy. V rámci tejto námietky nesúhlasil ani s hodnotením dokazovania, ktoré podľa jeho presvedčenia preukázalo opodstatnenosť ním uplatneného práva. Napokon za porušenie procesných práv žalobca označil aj nesprávne právne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

16. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávaný nárok. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP, normatívne vyjadrená v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov robí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 729 s.).

17. K namietanému pochybeniu v procese dokazovania dovolací súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra dovolacieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020. Na druhej strane však

ústavný súd napr. v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 332/09 tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP) a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

18. K namietanému hodnoteniu dôkazov dovolací súd vo všeobecnosti tiež uvádza, že súdy rozhodujú vo veci v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov zakotvenej v čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP. Táto zásada vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiaci úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Pri hodnotení dôkazov je súd viazaný skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/2008).

19. Dovolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V preskúmvanej veci dovolací súd takúto existenciu vady zmätočnosti ale nezistil. Hodnotiaci úvaha súdov nižších inštancií zodpovedá zásadám formálnej logiky a vychádza zo zisteného skutkového stavu veci.

20. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dokaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

21. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje,

nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

22. V predmetnej veci sú podľa dovolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Inak povedané za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

23. V posudzovanom prípade má podľa dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odvolací súd v rozhodnutí popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň uviedol ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že právny predchodca žalobcov nepreukázal titul, ktorý by potvrdzoval jeho (spolu)vlastníctvo k jednotlivým nehnuteľnostiam. Okolnosti, ktoré ho viedli k predmetnému právnemu záveru zdôvodnil konkrétne v bodoch 21. až 29. svojho odôvodnenia, v rámci ktorých sa vyporiadal aj s prezentovanými tvrdeniami/námietskami žalobcu. Súd nižších inšancií v zhode konštatovali, že žalobca síce podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Čadci, zo dňa 12. marca 1969 sp. zn. D XXX/XX titulom dedenia po zomrelom U. M., dňa 5. februára 1969, nadobudol „podiel v 1 v dome, podiel v hospodárskych budovách a pôdu o výmere 50 árov bez povinnosti vyplatiť ustupujúcim dedičom ich zákonné dedičské podiely s výnimkou v tom čase maloletého H. M.", avšak za daného stavu, keď predmetné dedičské rozhodnutie neoznačuje ani spisovú značku D XXX/XX („eventuálne prepojenie"), v ktorom konaní porúčiteľ U. M., narodený XXXX nadobudol žalobcom označené podiely v pozemkovej knihe vo vložke č. XXX, nebolo možné dospieť k záveru, že práve prostredníctvom tejto pozemnoknižnej vložky je možné stotožniť termín „pôdu o výmere 50 árov" s tými nehnuteľnosťami, ktoré vo svojej žalobe špecifikoval žalobca. Súd oboch inšancií pri formulovaní svojich záverov vzali v úvahu aj ďalšie okolnosti, a to nejasnosti týkajúce sa žiadaného podielu a správanie sa brata žalobcu, ktorý sa pred Okresným úradom Čadca, katastrálny odbor domáhal opravy zápisov k parcelám predmetu daného sporu, pričom nežiadal vykonať opravu tak, že bude zapísané vlastnícke právo žalobcu k spoluvlastníckym podielom v týchto nehnuteľnostiach, ale žiadal, aby bol zapísaný na príslušné listy vlastníctva otec U. M., zomrelý dňa X. C. XXXX. Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých na ktoré žalobca poukazoval aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

24. Dovolací súd považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne

domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

25. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

26. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP dovolanie žalobcu preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolania smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok